

SKÖTSEL AV AVLOPPSANLÄGGNING

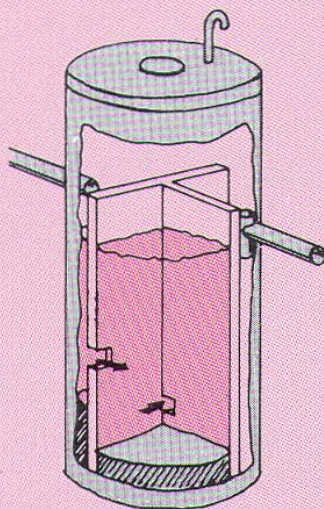
Reningen i en enskild avloppsanläggning sker i hög grad med hjälp av marklevande bakterier. Det är därför viktigt att anläggningen inte tillförs sådana ämnen som skadar dessa bakterier, t ex starka syror eller baser, lösningsmedel och läkemedel. De bör tas om hand på annat sätt. Om bakterierna slås ut blir reningen dålig och föroreningar transporteras lätt vidare och kan skada dricksvatten eller miljön i övrigt.

Det ämne i avloppsvattnet som ger den mest utbredda miljöpåverkan är fosfor. Effekterna visar sig ofta lokalt, men utsläppen från enskilda avloppsanläggningar står också för en relativt stor del av fosfortillförseln till våra omgivande havsområden. Eftersom omkring 40% av hushållens fosforutsläpp kommer från tvätt- disk- och rengöringsmedel kan man genom att välja tvättmedel utan fosfater eller med låg fosfathalt (10% fosfat eller mindre, vilket motsvarar ca 2,5% fosfor) bidra till att minska fosfatutsläppen.

INSPEKTION AV ANLÄGGNINGEN

För att försäkra sig om bästa möjliga reningseffekt i anläggningen och så lång livslängd som möjligt är det viktigt att med jämna mellanrum inspektera den enligt nedanstående punkter, för att upptäcka eventuella fel.

Slamavskiljaren

En av de viktigaste skötselåtgärderna är att tömma slamavskiljaren. Det sker i normala fall automatiskt genom kommunens försorg, men det kan ibland hända (vid tillfälliga överbelastningar) att en extra slamsugning måste beställas. Slamtömningsintervallen kan variera något från kommun till kommun, men om WC är anslutet töms slamavskiljaren vanligtvis en gång per år.

Om slamavskiljaren är hårt belastad bör man då och då kontrollera om flytslammet har blivit så tjockt att föroreningarna i det inkommande vattnet samlas ovanpå "yt-slammkakan" i stället för att sjunka till botten. Slammkakan får inte tillåtas växa upp över tillloppsledningens mynning.

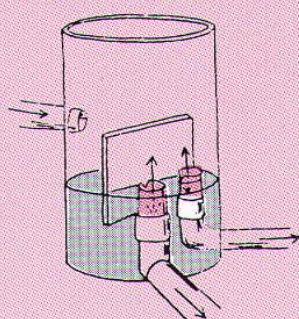
Har slamavskiljaren flera kamrar bör man kontrollera om det finns flytslam i någon annan än den första kammaren. I eventuell väntan på slamtömning bör flytslammet föras över till den första kammaren.

Båda ovan nämnda förhållanden är tecken på överbelastning och åtgärdas genom extra slamtömning eller, om det händer regelbundet, en utökning av slamavskiljningsvolymen.

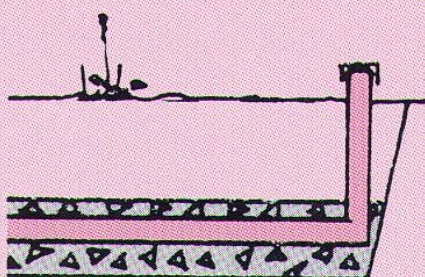
Vattennivån i slamavskiljaren skall ligga i nivå med utloppsröret. Om den inte gör det finns troligen en läcka som måste tätas.

Fördelningsbrunn

**Inspektions-/
luftningsrör**

Lika mycket vatten skall fördelas till alla spridningsledningar. Om så inte är fallet skall fördelningen justeras. Detta är mycket viktigt. En överbelastning av en del av anläggningen ger ett mycket sämre reningsresultat och förkortar anläggningens livslängd.

Om det har bildats påväxt i fördelningsbrunnen skall påväxten tas bort. Spola sedan rent och kontrollera oftare. Sjuk som lossnar kan annars föras in i spridningsledningen och sätta igen hålen.

För ner en mätsticka och kontrollera om det står kvar vatten en längre tid i spridningsledningen.

Detta kan bero på:

- extremt högt grundvattenstånd efter ihållande regn eller kraftig snösmältning. Mät igen när grundvattnet sjunkit. Eventuellt kan dränering bli nödvändig.
- en större vattenbelastning än vad anläggningen är dimensionerad för. Kontrollera vattenförbrukningen och jämför med hur mycket vatten anläggningen är byggd för att ta emot. Minska vattenförbrukningen eller utvidga anläggningen. Det kan också bero på inläckage. Jämför vattentillflöde under torrväder respektive efter en regnvädersperiod.
- en större föroreningsbelastning än vad anläggningen är dimensionerad för. (infiltrationsytan kan bli så tät att vattnet inte släpps igenom). Vid belastning av tillfällig karaktär - försök låta anläggningen vila ett par månader. Vid permanent belastning - utvidga anläggningen.
- igensatta hål i spridningsledningen. Försök spola via inspektionsröret. Om igensättningen består av biologisk påväxt kan den tillbakabildas om anläggningen får vila ett par månader eller mer.

Markbädd - utloppsbrunn

Det utgående vattnet bör vara klart, ofärgat och luktfritt. Om det inte är det är markbädden troligen överbelastad. Kontrollera anläggningen noggrant i enlighet med de punkter ovan som är tillämpliga. Ett ytterligare markbäddsdike kan eventuellt behövas.

Vinterbruk

Anläggningar som används endast då och då löper störst risk för frysskador. Isolera slamavskiljare och fördelningsbrunnar inuti. Trampa inte ner snö över tillloppsledning eller över någon annan del av anläggningen.

Om endast begränsade vattenmängder (motsvarande slamavskiljarens volym) förbrukas under tjälperioden kan eventuellt slamavskiljaren tömmas helt för att fungera som magasineringvolym.

Under stilleståndsperioder vintertid är det viktigt att inget vatten tillförs från droppande kranar och liknande.

Faktablad:

1. Planera för avlopp	9164-6	3. Tillloppsledningar, slam-	
2. Jordprovtagning, grundvattenundersökning och beräkning av infiltrationsyta	9165-4	avskiljare, fördelningsbrunnar	9166-2
		4. Infiltrationsanläggningar	9167-0
		5. Markbädd	9168-9
		6. Skötsel av avloppsanläggning	9169-7

För utförligare information hänvisas till Naturvårdsverkets Allmänna Råd 87:6, **Små avloppsanläggningar, hushållspillvatten från högst 5 hushåll**, best. nr 0022-5. Faktablad kan beställas från Naturvårdsverket eller FAH, Förbundet för allmänt hälsoskydd.

Naturvårdsverket

171 85 Solna. Tfn 08-799 10 00.

FAH litteratur, Box 80, 592 00 Vadstena.
Tfn 0143-132 70.